

Activitatea Institutului de Studii Sud-Est Europene, 1994

Institutul de Studii Sud-Est Europene a avut în pregătire cinci programe de cercetare, începute în anul 1994, cu termen de finalizare sfârșitul anului 1995: **Romanitatea balcanică**, coordonator N.Ș. Tanașoca; **Izvoare istorice și lingvistice ale Sud-Estului european**, coordonator Zamfira Mihail; **Mentalități și viață intelectuală în Sud-Estul european**, coordonator Alexandru Duțu; **Caracterele regimurilor politice în Sud-Estul european**, coordonator Andrei Pippidi; **Politică și viață economică în Sud-Estul european**, coordonator Viorica Moisuc.

1. Cărți și studii apărute:

a) *Volume*

Sud-Estul European în vremea Revoluției Franceze. Stări de spirit, reacții, confluente, coordonator Alexandru Duțu; studii de Alexandru Duțu, Cătălina Vătășescu, Zamfira Mihail, Emanuela Mihuț; texte ilustrative alese și traducere de Lia Brad-Chisacof, Zamfira Mihail, Andrei Pippidi, Emanuela Mihuț, Lidia Simion, Cătălina Vătășescu și Florian Dudaș, Paul Cernovodeanu, Robert Forrest. Cartea a apărut cu sprijinul Fundației Soros sub îngrijirea Zamferei Mihail, București, 1994.

Sud-Estul și contextul European, „Buletin“ al I.S.S.E.E., (I), (apare cu sprijinul Fundației Soros), coordonator Alexandru Duțu, culegere îngrijită de Elena Scărlătoiu, București, 1994. Autori: Alexandru Duțu, Andrei Pippidi, Constantin Paraschiv, Ștefan Vâlcu, Cătălina Vătășescu, Constantin Iordan, Nicolae-Șerban Tanașoca, Tudor Teoteoi, Cristina Feneșan, Daniel Barbu, Lidia Simion, Olga Cicanci, Cornelia Papacostea-Danielopolu.

Sud-Estul și Contextul European, „Buletin“, (II), coordonator Alexandru Duțu, culegere îngrijită de Elena Scărlătoiu. Autori: V. Blânda, L. Brad-Chisacof, Al. Duțu, C. Iordan, L. Livadă, Z. Mihail, R. Păiușan, A. Pippidi, E. Scărlătoiu, A. Tanașoca, N.Ș. Tanașoca, C. Vătășescu, L. Vlad.

Daniel Barbu: André Vauchez, **Spiritualitatea Evului Mediu Occidental. Secolele VIII – XII**. Traducere de Doina Marin și Daniel Barbu. Postfață de Daniel Barbu, Editura Meridiane, București, 1994.

Elena-Natalia Ionescu (traducere): Henri de la Bastide, **Patru călătorii în inima civilizațiilor**, Editura Meridiane, București, 1994.

Ștefania Mihăilescu: **Memorialul lui Nagy Szabó Ferenc din Târgu-Mureș (1580 – 1658)**, ediție românească, studiu introductiv și note. Editura Kriterion, București, 1994.

Viorica Moisuc (coordonator) – documente comentate, adnotate și studiu introductiv – **Tezaurul României la Moscova** (în colaborare), Editura Globus, București 1994; eadem, **Documente diplomatice românești 1 – 30 septembrie 1938** (documente

adnotate și studiu introductiv), București 1994; eadem, **Prelegeri de istorie contemporană a României 1919 – 1947** (curs universitar). Editura Universității „Ovidius” din Constanța, 1994.

Andrei Pippidi, **România regilor**, Editura Litera, București, 1994. Broșură de popularizare, introducere în istoria României.

Elena Siupiur: Vlad Georgescu, **România anilor '80**, München – București, 1994 (volum îngrijit de Elena Siupiur).

Nicolae-Serban Tanașoca: Max Demeter Peifus, **Chestiunea aromânească. Evoluția ei de la origini până la pacea de la București (1913) și poziția Austro-Ungariei**. Traducere autorizată de N.Ș. Tanașoca, București 1994.

b) Articole și studii

Daniel Barbu*: **L'Europe des Valeurs. Les intellectuels roumains et le pouvoir au début des années '90**, în RESEE, XXXI, 1993, 1 – 2; **I valori, nuova arma del potere romeno**, în „La Nuova Europa”, 2/1, 1993; **Portrete românești din secolul al XVI-lea la Muntele Athos**, în „Ars Transilvaniae”, III, 1993; **Arta românească și pictura veneto-cretană în secolul al XVII-lea**, în **Sud-Estul și Contextul European. Buletin I**, 1994; **Umbra lui Mircea la Cozia – o ipoteză genealogică**, în „Arhiva genealogică”, I (VI), 1 – 2, 1994; **Țara Românească și conciliul de la Basel**, în „Revista istorică”, V/1 – 2, 1994; **Pèlerinage a Rome et croisade. Contribuitor a l'histoire religieuse des Roumains dans la première moitié du XV-e siècle**, în „Revue Roumaine d'Histoire”, XXXIII, 1 – 2, 1994.

Virginia Blânda, **Trei modele umane: fascist, nazist și comunist**, în **Sud-Estul și Contextul European, Buletin II**, 1994.

Lia Brad-Chisacof, **Commentaires sur les emprunts lexicaux latins du néogrec**, în RESEE, 1 – 2, 1994; **Transferul lexical de la greacă la română și mutațiile fonice aferente aestuia (secolul al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea)**, în **Sud-Estul și Contextul European, Buletin II**, 1994; **Modern Greek in the Romanian Principalities**, în vol. **First International Conference on the Greek Linguistics**, Amsterdam, 1994.

Olga Cicanci, **Rolul casei de comerț Polizu în comerțul internațional al Țărilor Române**, în **Sud-Estul și contextul european, Buletin I**, 1994; **Medicins grecs participants a la vie politique et culturelle des Pays Roumains au XVIIe et XVIIIe siècles**, în „Studii microaseiatice”, X, Atena, 1994; **Atanasie Comnen Ipsilanti – un fanariot despre fanarioti**, în „Hristovul”, 1, 1994.

Cristina Codarcea, **La malédiction dans les anciens documents roumains**, în RESEE, 1 – 2, 1994.

Cornelia Danielopolu, **Iluminismul neogrecesc și cultura română**, în „Viața Românească”, 1, 1994; **Correspondența beizadelelor lui Grigore D. Ghica (1832 – 1848). Contribuții la cunoașterea spiritului public din Țara Românească**, în **Sud-Estul și Contextul European, Buletin I**, 1994; **Les Pays roumains vues par le Phanariote**, în RESEE, 1 – 2, 1994; **Relațiile culturale româno – grecești**, în RHSEE (Atena).

Alexandru Duțu:

– A coordonat lucrarea întocmită de un colectiv din Institut, **Sud-Estul european în vremea Revoluției Franceze**, Fundația Soros, 279 p. unde se află studiul său, lucrare de plan: **Transformări în mentalitățile sud-est europene la început de secol XIX**.

– A coordonat cele două numere ale Buletinului Institutului: **Sud-Estul și Contextul European**. În ambele numere se află studii care îi aparțin.

* Întrucât în **Cronica** pe anul 1993, apărută în volumul **Sud-Estul și contextul european. Buletin II**, 1994, a fost omisă menționarea activității științifice prin publicare (în anul 1993) a lui Daniel Barbu, o vom semnală în cele ce urmează.

– A coordonat cele două numere ale Buletinului Institutului: **Sud–Estul și Contextul European**. În ambele numere se află studii care îi aparțin.

A publicat: **Les impasses de la civilisation du corps**, în: **Société bureaucratique contre révolution de l'intelligence**, Paris, l'Harmattan; **Die „katalytische Kraft“ der deutschen Kultur: Das Beispiel Südosteuropas zur Zeit der Aufklärung**, în: **Methodologische und literarhistorische Studien zur deutschen Literatur Ostmittel – und Südosteuropas**, München; **Kirche und Staat im heutigen Rumänien**, în: **Institutionen und institutioneller Wandel in Südosteuropa**, München; **Inventarea tradiției folclorice**, în „Viața Românească“, 89, 1, 1994; **Cultura română în contextul european: barocul**, în „Limba și literatură“, 1, 1994; **Literatură patristică și lectură intensivă în tradiția ortodoxă**, în: **Persoană și Comuniune. Prinos Dumitru Stăniloae**, Sibiu; **Fazele ideologiei comuniste și alternativa comparatistă**, în „Cotidianul“, ian. 31, 1994 (articol reprodus în revista „Dorul“ din Aalbourg, iunie 1994); **Aventura imaginației**, în „Arc“, 1 – 2, 1994; **Frica și speranța**, în „Arc“, 3 – 4, 1994.

Cristina Feneșan, **Date noi privind Țările Române în raporturile dintre Poartă și Habsburgi la mijlocul veacului al XVI-lea**, în **Sud–Estul și Contextul European**, Buletin I, București, 1994; **Rumänische Einschlüge in der osmanischen Gesetzgebung für das Temeswarer Eyalet (16. Jh.)**, în **XI. Türk Tarih Kongresi**, Ankara, septembrie 1990, Ankara, 1994; **Romanian Reserarches on 15 – 16th Cent.**, în „Tahrir Defterleri Osmanlı Araştırmaları“, 1994; **Fr. Babinger: Ein deutscher Beitrag zur rumänischen Osmanistik**, în RESEE, 3 – 4, 1994.

Anca Ghiată, **XIX – XX yüzyıllarda Romanya Türklerinin Kültür durumu**, în „Kara – Deniz“, 2, 1994 (Cultura turcilor din România sec. XIX – XX); **O ctitorie românească de la mijlocul sec. XIX în Tessalia**, în „Magazin Istoric“, 1994; **Dobrogea în opera lui Mihai Eminescu**, în vol. **Congresul al II-lea al Spiritualității Românești**, Băile Herculane, 1994; **Romen Edebiyatında Ulug – Bey Sahsiyeti**, în vol. **International Symposium on Ulug – Bey and his Environment**, Ankara, 1994 (Personalitatea lui Ulug – Bey în literatura română); **Tahrir, İcmal ve Evkâf Defterleri – XVI y. y. sonunda Romen Ulkeleri Tarihinin Kaynakları**, în vol. de „Comunicări al celui de al XII-lea Congres Internațional de Istorie Turcă“, Ankara, 1994(„Tahrir, İcmal și Evkâf – izvoare pentru istoria ținuturilor românești de la sfârșitul sec. XVI); **Viața economică din Dobrogea și Buceag/Basarabia/la sfârșitul secolului al XVI-lea**, în „Caietul seminarului special de științe auxiliare“, Univ. București, V, 1994.

Constantin Iordan, **La Roumanie, la France et les Balkans en 1927: les significations d'un bilan**, în RESEE, XXXII, 1994, 1 – 2; **Probleme naționale în Balcani**, în **Sud–Estul și Contextul European**, Buletin I, 1994; **Un dosar al rivalității franco – italiene în Balcani în anii '20 în dotarea marinei române în Sud–Estul și Contextul European**, Buletin II, 1994; **De l'histoire des relations entre la Roumanie et la Grèce au XXe siècle: la place du problème des Valaques**, în „Actele simpozionului de la Veria“.

Ligia Livadă–Cadeschi, **De la azilul pentru săraci la spitalul pentru bolnavi. Așezămintele de la Colțea din prima jumătate a sec. al XIX-lea**, în **Sud–Estul și Contextul European**, Buletin II, 1994.

Zamfira Mihail: A îngrijit apariți volumului **Sud–Estul european în vremea Revoluției Franceze**, coordonator Al. Duțu, București, Ed. Soros, 280 p. În volum i-a apărut studiul **Difuzarea oficială a știrilor și opțiunea românească (1789 – 1820); Interdépendance des cultures populaires du Sud–Est et du Centre–Europe (en perspective ethnolinguistique)**, în RESEE, 1 – 2/1994; **Cartea românească veche tipărită în Basarabia**,

în „Limbă și Literatură”, București, 1994, nr. 1; **Terminologia agricolă în limbile sud-est europene. O nouă ipoteză**, în **Sud-Estul și Contextul European**, Buletin II, 1994.

Stefania Mihăilescu, **Liberalism and nationalism: Becsics Gusztav's opinion on Transylvania**, în RESEE, 1994, 3 – 4.

Emanuela Mihut, **Ideologie politică și propagandă în actele cancelariilor domnești din Țările Române (1775 – 1821)**, în vol. **Sud-Estul european în vremea Revoluției Franceze**, București, 1994; **La réception du droit romano – byzantin dans les Principautés Roumaines au XVIIIe siècle: continuité roumaine et innovations de l'époque phanariote**, în vol. **Rapports**, al celui de al VII-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene, Salonic, 29 august – 4 septembrie 1994.

Viorica Moisuc, **Relations diplomatiques franco – roumaines 1930 – 1934**, în „Revue des études internationales”, 3/1993; **Louis Barthou dans la mémoire des Roumains**, în „Dialogue franco – roumain”, Paris, 2, 1994.

Viorel Panaite, **Some Remarks on the Romanian – Ottoman Peace Settlements of the 15th Century**, în „Transylvanian Review”, vol. III, 1, 1994; **Regimul negustorilor străini în 'ahdname-lele otomane. O radiografie (I)**, în **Sud-Estul și Contextul European**, Buletin I, 1994; **Trade and Merchants in the XVIth Century Ottoman – Polish Treaties**, în RESEE, XXXII, 1994, 3 – 4.

Constantin Paraschiv, **Diplomația românească și criza bosniacă 1908 – 1909**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin I, 1994.

Robert Păiușan, **Datoria externă a României acum un secol** în „Bursa” din 25, 27 și 30 mai 1994; **O criză economică acum un secol** în „Bursa” din 5 august, 3, 5 și 10 octombrie 1994; **George Tașcă, recenzent uitat** în „Academica”, 12, 1994.

Radu G. Păun, **Ceremonialul de încoronare în Principatele Române în secolul XVIII. Principii, atitudini, simboluri**, în „Revista istorică”, 7 – 8, 1994.

Andrei Pippidi, **Activitatea cartografică a lui Ienăchiță Văcărescu**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin I, 1994; **Cercetarea Sud-Estului european ca știință. Opera lui Luigi Ferdinando Marsili**, *ibid.*, II, 1994; **Lettres inédites de Léonardo II Tocco**, în RESEE, XXXII, 1994, 1 – 2; **Vision de la mort et de l'au-delà dans les anciennes sources roumaines**, în RRH, XXXIII, 1 – 2, 1994; **introduceri și adnotări de documete în culegerea de texte Sud-Estul european în vremea Revoluției Franceze**, ed. Al. Duțu, București, 1994; **De la Kosovo la Sarajevo**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin I, 1994; **Sursele vechi și ambițiile noi ale naționalismului în Sud-Estul european** în „Lettre internationale” vara, 1994; **Miturile trecutului/răspântia prezentului**, în „Xenopoliana”, 1 – 4, 1994; **Ioan Bogdan la Viena**, în „Romanoslavica”; **Un livre qui n'a jamais existé** (despre Gh. I. Brătianu) în „Revue des études roumaines”; **Un tableau représentant Sobieski et sa cour, a propos d'une mission diplomatique roumaine en Pologne en 1684**, în RRH.

Elena Scărlătioiu: a îngrijit publicarea volumelor **Sud-Estul și Contextul European**, Buletin I, II, 1994. Publicații: **Influența veche slavă asupra morfologiei dialectelor românești sud-dunărene**, în „Romanoslavica”, XXXI, 1994; **Influența veche slavă în istroromână. Surse de material**, în RESEE XXXII, 1994, 1 – 2; **Originea istroromânilor văzută de lingviști în Sud-Estul și contextul european**, Buletin II, 1994.

Elena Siupiur, **Basarabia – Republica Moldova, ipostaze ale mutilării**, în „Destin românesc”, Revistă de istorie și cultură. Chișinău – București, nr. 2/1994.

Anca Tanașoca, **Contribuția lui Silviu Dragomir la cercetarea romanității balcanice, în Sud-Estul și Contextul European**, Buletin II, 1994; **Vlaques et Croats aux XIVe – XVe siècles: les Keglevic' contre les Silanic'**, în RESEE, XXXII, 1994, 1 – 2 (în colaborare cu N.Ș. Tanașoca).

Nicolae Șerban Tanașoca, „**Torna, torna, fratre**“ **et la romanité balkanique au VIe siècle**, în „Revue Roumaine de Linguistique“, XXXVIII, 1993, 1 – 3, București, 1994; **Rolul Bizanțului în istoria romanității balcanice**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin I, 1994; **Afirmare și alienare etnică în istoria romanității balcanice**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin II, 1994; **Vlaques et Croates aux XIVe – XVe siècles: les Keglevic' contre les Silanic'**, în RESEE, XXXII, 1994 (în colaborare cu Anca Tanașoca); **Un simpozion despre vlahi la Veria**, în „Dilema“, II, 78, 8 – 14, iulie 1994.

Tudor Teoteoi, **Teoria imigraționistă a lui Georg Stadtmüller**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin I, 1994; **O misiune a patriarhiei ecumenice la București, în vremea lui Vlad Vintilă din Slatina**, în „Revista istorică“, 1994; **Implications politiques et ecclésiastiques d'une mission de la patriarchie oecuménique a Bucarest (1534)**, în RESEE 1 – 2, 1994; **L'hagiographie et le culte des saints au Moyen Âge roumain**, în **Septième Congrès International d'études du Sud-Est européen** (Thessalonique, 29 août – 4 septembre 1994), **Rapports**, Athena, 1994.

Cătălina Vătășescu, **Termes chrétiens d'origine latine en albanais et roumain**, în RESEE XXXI (1993) 3 – 4; **Câteva probleme ridicate de studierea lexicului creștin de origine latină în albaneză și română**, în „Dacoromania“ (serie nouă); **Les rapports de synonymie entre les termes autochtones et les termes d'origine latine en albanais, par comparaison au roumains**, în „Thraco – dacica“; **Dénominations latines de poissons en albanais. Comparaison avec la roumain**, în RESEE (3 – 4/1994).

Laurențiu Vlad, „**L'Idée Européenne**“ **entre humanitarisme et nationalisme**, în „Synthesis“, 1994; **România și Expoziția universală de la Paris, 1867. Propagandă și receptare**, în **Sud-Estul și contextul european**, Buletin II, 1994.

2. Reuniuni științifice în România

La „Centrul de Studii Turco – Otomane“ al Universității din București, Anca Ghiță a ținut comunicarea **Viața culturală a comunității musulmane din Dobrogea în izvoarele turcești „Sâlname“ de la mijlocul sec. al XIX-lea** (februarie 1994).

La reuniunea consacrată celei de a 30-a aniversări de la crearea AIESEE și Colocviul internațional organizat cu acest prilej pe tema „Des voyageurs aux journalistes: vérité et distorsions de l'image du Sud-Est européen (XVIe – XXe siècles)“, București, aprilie 1994, au prezentat comunicări N.Ș. Tanașoca și T. Teoteoi.

Simpozionul româno – francez pe tema „Justice et état du droit“, organizat de Universitatea din București, Universitatea Rennes 1 și Rennes 2, Institutul de Studii Politice din Rennes, Facultatea Internațională de Științe Umane (București, aprilie 1994) s-a bucurat de o impresionantă contribuție a membrilor Institutului, care au condus mese rotunde și au prezentat comunicări: Daniel Barbu, **Le souci de justice et les droits de l'Etat**; Andrei Pippidi, **Remarques sur la législation roumaine de la seconde moitié du XIXe siècle**; Florin Turcanu, **Philosophie de la culture et projet politique dans la Roumanie de l'entre deux-guerres**; Laurențiu Vlad.

La Simpozionul internațional intitulat „Littérature comparée et projet européen“, organizat de Institutul de Studii Sud-Est Europene, prin directorul său, prof. dr. Alexandru Duțu, Institutul Francez din București, Centrul pentru Studiul Mentalităților Europene al Universității București (București, mai 1994) a participat Alexandru Duțu, care a prezentat comunicarea introductivă **„L'idée Européenne“ entre humanitarisme et nationalisme.**

Sesiunea științifică a Muzeului de Arheologie și Istorie Constanța (mai 1994): Viorica Moisuc, **Conferința de pace de la Paris, din 1946 – 1947, și interesele României.**

Colocviul româno – bulgar pe tema „Școala și biserica bulgară din București“, București (mai 1994): Elena Siupiur, **125 de ani de la înființarea școlii și bisericii bulgare din București.**

Conferința internațională „Regionalism Concepts and Approaches at the turn of the Century“, organizată de Institutul Român de Studii Internaționale și Norwegian Institute of International Affairs, București, iunie 1994: Viorica Moisuc, **Regional security Concepts during the interwar Period.**

La „Centrul european pentru minorități“ din București: Viorica Moisuc, **Minoritari și majoritari în România anului 1919** (iunie 1994).

Sesiunile de comunicări ale Facultății de Istorie a Universității „Ovidius“ din Constanța (iunie 1994): Viorica Moisuc, **Tratatul de la Trianon. Semnificații și Pacea de la București din 1913 și chestiunea Dobrogei.**

Al V-lea Congres al Filologilor Români (Iași, iunie 1994): Elena Scărlătioiu, **Istroromânii în cercetările lui Emil Petrovici.**

La cele două dezbateri inițiate de Ministerul Culturii (iunie – iulie 1994) privind organizarea „Memorialului Brătienilor“ de la Florica a participat Constantin Iordan, care a fost inclus în comitetul de realizare a acestui program.

La cursurile Școlii de vară pe tema „Images et stéréotypes ethniques“, organizate în cadrul Universității Mării Negre (Mangalia, iulie, 1994) de Daniel – Henri Pageaux, profesor la Sorbonne Nouvelle Paris III și de Alexandru Duțu, directorul Institutului de Studii Sud-Est Europene și profesor la Facultatea Internațională de Științe Umane a Universității din București, au luat parte, prezentând și comunicări, o serie de tineri cercetători din Institut: Virginia Blânda, Cristina Codarcea, Ligia Livadă-Cadeschi, Radu G. Păun, Laurențiu Vlad.

La cel de al II-lea Congres de Psihiatrie (București, 30 septembrie), Alexandru Duțu a prezentat comunicarea **Climatul mental al totalitarismului.**

La Simpozionul **Les perspectives des études européenne** (Cluj-Napoca, 28 septembrie 1994) organizat cu ocazia inaugurării Școlii de Înalte Studii Europene Comparate a participat Laurențiu Vlad.

La cel de „Al doilea Congres al spiritualității românești“ (Herculane, 14 – 16 octombrie 1994) au prezentat comunicări Anca Ghiață, **Dobrogea și Basarabia în opera lui Mihai Eminescu** și Eugenia Ioan, **Mihai Eminescu în conștiința românilor din Iugoslavia.**

Al doilea Simpozion Național de Dialectologie (Lugoj – Belint, octombrie 1994): Elena Scărlătioiu, **Istroromânii și graiul lor astăzi.**

Cele două Simpozioane „Panait Istrati, 110 ani de la naștere“ (Cluj, octombrie 1994 și Brăila, 31 octombrie – 4 noiembrie 1994): Elena – Natalia Ionescu, **Panait Istrati în orizontul de așteptare al cititorului turc** (Cluj) și **Panait Istrati în orizontul nostru de așteptare astăzi** (Brăila).

Dezbateră pe tema „Forme ale păcii în perioada otomană”, organizată de Institutul de Studii Sud-Est Europene și Centrul de Studii Otomane (noiembrie 1994) a avut ca moderator pe prof. dr. Alexandru Duțu, directorul Institutului, iar ca autori de comunicări pe Mihai Maxim (Facultatea de Istorie), Andrei Pippidi și Viorel Panaite (I.S.S.E.E.) care a prezentat comunicarea **Pacta Sunt Servanda. Cazul relațiilor româno – otomane**, Ștefan Andreescu și Armand Goșu (Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”).

La „Societatea română de Studii bizantine” a prezentat comunicare: Daniel Barbu, **Dimensiunea socială a spiritualității studite** (nov. 1994).

Comunicarea **XVI y.y. Sonunda Dobruca Tatarlari. Tahrir Defterine göre** (Tătarii din Dobrogea într-un registru de recensământ de la sfârșitul secolului al XVI-lea) a fost prezentată de Anca Ghiață la simpozionul internațional cu tema „Originea Tătarilor. Locul și rolul lor în România și în lumea turcă” (Constanța, 17 – 20 noiembrie 1994).

Manifestarea „Întâlnirea scriitorilor la frontieră”, noiembrie 1994, organizată la Timișoara de Uniunea Scriitorilor din România, filiala Timișoara, Societatea de Limbă Română din Voivodina, Comunitatea culturală Secani din Iugoslavia și Uniunea democratică a sârbilor și carașovenilor din România: Eugenia Ioan, **Literatura română și sărbă de frontieră, istorie și perspective**.

La Colegiul „Noua Europă”, Elena Siupiur a ținut în noiembrie 1994, comunicarea **Die Intellektuellen aus Rumänien und den südosteuropäischen Ländern in den deutschen Universitäten (19 Jahrhundert)**.

Simpozionul studentesc pe tema „Mentalități, cultură, politică” (București, 16 decembrie 1994) a fost organizat la Institutul Francez de prof. dr. Alexandru Duțu, directorul Institutului de Studii Sud-Est Europene.

Simpozionul Național al Cărții (Sibiu, 9 dec. 1994): Zamfira Mihail, **Literatura omiletică în Basarabia în sec. XIX după manuscrise inedite**; Ligia Livadă și Laurențiu Vlad, **Condica sfintei mănăstiri Călușul. Un manuscris necunoscut al lui Dionisie Cleșiarul**.

În cadrul unei serii de manifestări Andrei Pippidi a prezentat următoarele comunicări: La sesiunea anuală a Institutului, **Luigi Fernando Marsili și începutul cercetării Sud-Estului european ca știință**; la sesiunea de comunicări din noiembrie, în Institut, „**Șoimii împărătești**”. **Un aspect al obligațiilor Țărilor Române față de Imperiul otoman**; la sesiunea de comunicări a Bibliotecii Municipale Brașov, **Ioan Bogdan la Viena**; la un colocviu franco – român la București, **Réflexion sur la législation roumaine de la seconde moitié du XIXe siècle**; la Institutul francez din București, **Le corps selon les anciennes sources roumaines**; la Universitatea din Timișoara, conferința **România pe care am pierdut-o**; a participat la o masă rotundă despre Holocaust, organizată de Proiectul pentru relații etnice din București.

3. Reuniuni științifice în străinătate

Centrul Cultural Român din Paris (febr. 1994): Viorica Moisuc, **Unirea din 1918 a românilor în memoria oamenilor politici francezi**.

În zilele de 17 – 20 martie 1994 a avut loc în organizarea Institutului de Geografie din Erlangen și a Universității din Konya „Conferința internațională cu privire la Cercetrea Defterelor și a Tahrirurilor”, la care Cristina Feneșan a prezentat comunicarea **Rouls in Researches on 15 – 16th Cent. Tarih Defterleri**.

La École des Hautes Études en Sciences Sociales din Paris, Florin Turcanu a prezentat comunicare **Sur la „génération“ des intellectuels roumains dans les années 1930** (martie 1994).

Colocviul pe tema „Elitele românești și franceze, organizat de ADIRI și Academia Română (Strasbourg, mai 1994): Cornelia Danielopolu a prezentat comunicarea **Elites et tendances égalitaires a l'époque phanariote et postphanariote**.

La colocviul internațional „Imagini naționale și stereotipuri în Europa Centrală și Răsăriteană“, organizat de Universitatea din Amsterdam (18 – 22 mai), Alexandru Duțu a prezentat comunicarea **Vampires Unstaked** (apărută în actele Colocviului).

Colocviul internațional „Ethnocentrism and Education. National School System in a rising Europe“, Delfi, 27 – 29 mai 1994: Ligia Livadă-Cadeschi, **L'image du grec dans les livres scolaires d'histoire des Roumains, fin XIXe siècle**.

La cea de a XV-a Conferință anuală a lingviștilor greci (Atena, mai 1994) a participat Lia Brad-Chisacof cu comunicarea **Traduceri din neogreacă în română în secolul al XVIII-lea**.

La „International Symposium on Ulug-Bey and his Environment“, Ankara, 29 mai – 2 iunie 1994, Anca Ghiță a prezentat (în limba turcă) comunicarea **Personalitatea lui Ulug-Bey în istoriografia românească**.

Dezbaterea internațională **The Migration Movements in Macedonia from Antiquity to the Present**, organizată de Institute of National History din Skopje, Republica Macedonia (7 – 8 iunie 1994): Viorel Panaite a prezentat comunicarea **The XVIth – XVIIth Centuries Ottoman Juridical View on Non-Muslims. General Consideration**, iar Ștefan Vâlcu, **Imigrația macedo-română în România după primul război mondial (1918 – 1924)**.

La cel de **Al XI-lea Simpozion CIEPO** (Comité International d'Études Pré-ottomanes et Ottomanes), organizat în zilele de 20 – 26 iunie 1994 de International Institute of Social History din Amsterdam au participat Alexandru Duțu, ca membru și reprezentant al României la discuțiile **Comitetului Director CIEPO** în vederea transformării CIEPO în Asociația Internațională de Studii Otomane și Cristina Feneșan cu comunicarea **Les élites provinciales ottomanes et la nomination des princes de Valachie (première moitié du XVIe siècle)**.

Simpozionul internațional „Vlahii în istoria Greciei: trecut și perspective“, Veria, 25 – 26 iunie 1994: Constantin Iordan, **De l'histoire des relations entre la Roumanie et la Grèce**; Nicolae-Șerban Tanașoca, **Despre trecutul aromânilor din zona Veriei, pe baza unui document inedit**.

Alexandru Duțu a participat la Adunarea anuală a Institutului pentru Studiul Spațiului Dunărean (Semmering – Austria, 15 – 18 iulie), unde a vorbit despre teme de cercetare de interes comun și la Ședința anuală a Comitetului Pedagogic din cadrul AUPELF (Paris, 10 – 12 septembrie).

La Simpozionul organizat de Universitatea din Würzburg pe tema „Motive bizantine în literatura europeană a sec. al XIX-lea și al XX-lea“ (Würzburg, iulie 1994) a participat Lia Brad-Chisacof, cu comunicare **Bizanțul și literatura română în sec. al XIX-lea și al XX-lea**.

La Al III-lea Congres Internațional de Istorie a Ideii Europene (Universitatea din Graz, 21 – 28 august 1994) Alexandru Duțu a prezentat comunicarea **Toleranță și pluralism în „Europa ortodoxă“**.

Al VII-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene (Salonic, 29 – 4 septembrie 1994): Zamfira Mihail, **Unité et diversité des cultures populaires du Sud-Est européen jusqu'à la fin du XIXe siècle** (raport); Tudor Teoteoi, **L'hagiographie et le culte des saints au Moyen Age roumain** (raport).

Al XII-lea Congres Internațional de Istorie Turcă, Ankara, 12 – 17 septembrie 1994: Anca Ghiță a prezentat comunicarea **Registrele „Tahrir, İcmal și Evkâf” – izvoare pentru istoria ținuturilor românești de la sfârșitul secolului al XVI-lea**.

Al V-lea Congres Internațional SIEF, Viena, 12 – 16 septembrie 1994: Zamfira Mihail, **Métissage/convergence des cultures populaires**.

La reuniunea internațională a etnologilor privind „Turismul în zonele muntoase” (Lötschenthal, Elveția, 19 – 25 septembrie 1994) a participat Zamfira Mihail, în calitate de reprezentantă a României în Scientific Council al „Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore” (SIEF), cu sediul la Viena.

La Sesiunea științifică organizată la Belgrad de Institutul pentru Noua Istorie a Serbiei (17 oct. – 18 oct. 1994): Ștefan Vâlcu a prezentat comunicarea **Eliberarea Serbiei văzută de presa românească**.

O participare a Institutului la Colocviul Internațional „Gânditorul, violența și religia”, organizat de Universitatea Liberă din Bruxelles (20 – 22 octombrie 1994) a fost aceea reprezentată de prof. dr. Alexandru Duțu, directorul I.S.S.E.E., care a susținut referatul **Punți de comunicare în Europa dunăreană în secolele XVII – XVIII**.

La Simpozionul internațional intitulat „Istoria și cultura epocii Paleologilor”, organizat în onoarea prof. Herbert Hunger (Viena, 29 nov. – 3 dec. 1994)) au participat (invitați de organizatori) Anca Tanașoca și Nicolae Șerban Tanașoca, care a prezentat comunicarea **Les Roumains et Byzance au temps des Paléologues**.

O prezență activă la manifestări și întâlniri internaționale a fost și aceea a lui Andrei Pippidi: la Budapesta a avut o intervenție la o masă rotundă prezidată de Jacques Le Goff, despre unitatea istoriei europene, la Collegium Budapest; la Paris, la INALCO, **Une histoire en reconstruction. La culture historique roumaine de 1989 a 1994**; la Penthes – Geneva, la Institut National pour l'histoire des Suisses a l'étranger, conferința **Roumains et Suisses a travers les siècles**; la Varșovia, la Comisia mixtă de istorie româno – polonă a prezentat raportul despre **Situația actuală a istoriografiei în România** și comunicarea **Despre o misiune diplomatică la curtea Poloniei în 1684**; la Moscova, la Comisia mixtă de istorie româno – rusă, comunicarea **Monarhia românească în Evul Mediu, practică și ideologie**.

4. Stagii de documentare peste hotare, colaborări cu instituții culturale și științifice din străinătate

Alexandru Duțu în perioada 20 martie – 17 aprilie a efectuat un stagiul de cercetare la Institut für Kunde des Nahen Orients din München, în vederea prelucrării și valorificării conținutului de documente osmane privind Țările Române, iar în iulie 1994 a beneficiat de bursa „Constantin Jirecek” acordată de Ost-und Südosteuropä Institut din Viena, pentru cercetări de arhivă.

Cristina Codarcea a beneficiat în perioada februarie – martie 1994 de o bursă acordată de guvernul francez în scopul documentării în biblioteci din Paris și al participării la cursurile organizate de École des Hautes Études en Sciences Sociales.

Ligia Livadă-Cadéschi a efectuat un stagiul de cercetare la Centrul de Studii Neaelene din Atenă, în cadrul programului european COPERNICUS (nov. 1993 – ian. 1994) și un stagiul de pregătire a tezei de doctorat (oct. – dec. 1994) la École des Hautes Études en Sciences Sociales (Paris).

Viorica Moisuc s-a deplasat la Paris în februarie 1994 pentru cercetări în arhivele franceze.

Anca Tanașoca a întreprins o călătorie în Germania, în perioada 12 sept. – 12 oct. 1994 în cadrul căreia a vizitat principalele centre de studii sud-est europene și bizantine din Berlin și München, apoi din Viena, purtând discuții deosebit de utile cu specialiști germani și austrieci (H. Sundhausen, K. Nehring, M.D. Peyfuss) și cercetând unele biblioteci.

Nicolae Șerban Tanașoca a întreprins o călătorie de studii și contacte în Germania și Austria în perioada 12 sept. – 12 oct. 1994, beneficiind de o bursă din partea Colegiului „Noua Europă”. A vizitat Institutul de Studii Sud-Est Europene și Bizantine de la Berlin, München și Viena.

Laurențiu Vlad a beneficiat în perioada noiembrie 1993 – ianuarie 1994 de o bursă acordată de Centrul de Studii Neo-Elene din Atena în cadrul proiectului COPERNICUS 1992.

5. Activitatea didactică

Treisprezece cercetători din I.S.S.E.E. au predat în anul 1994 (unii dintre ei câte două sau mai multe cursuri) și/sau au condus seminarii pe diferite teme de istorie și istorie culturală (universală sau a zonei sud-est europene) în diferite instituții de învățământ superior ale Universității din București: Facultatea Internațională de Științe Umane (Daniel Barbu, Alexandru Duțu, Robert Păiușan, Florin Turcanu), Facultatea de Istorie (Zamfira Mihail, Viorel Panaite, Radu Păun, Andrei Pippidi, Tudor Teoteoi, Laurențiu Vlad), Catedra de Limbi Clasice (Nicolae Șerban Tanașoca); la Universitatea „Ovidiu” din Constanța: Facultatea de Istorie (Viorica Moisuc); la Facultatea de Arhivistică (Olga Cicanci); la Institutul Francez: atelierul „L'Histoire orale” (Zamfira Mihail).

Cursuri de limbi sud-est europene: greacă, sârbocroată, bulgară, albaneză, au ținut în Institut, pentru studenții Facultății de Istorie a Universității din București, Lia Brad-Chisacof (neogreacă), Eugenia Ioan (srbocroată), Elena Siupiur (bulgară), Cătălina Vătășescu (albaneză).